

Onderwijsregio Midden-Brabant

Samen voor het beste onderwijs

Innovatiebijeenkomst Samen slim organiseren

Cultureel Centrum Jan van Besouw, Goirle

17 november 2025

**De beste manier om iets
voor elkaar te krijgen, is
door te beginnen.**

PROGRAMMA

Innovatiebijeenkomst 'Samen slim organiseren'

- 15.30 uur: Inloop
- 16.00 uur: Welkom door **Sandra Beuving**, bestuurder Etuda
- 16.10 – 16.45 uur: Inhoudelijke verdieping door **Esther Klaster & Ebony Hodgson**, adviseurs regionale en bestuurlijke samenwerking in het onderwijs (SvRK)
- 17.00 – 17.30 uur: Praktijkvoorbeelden uit de regio door **Mariëlle van Oorschot**, schoolleider Basisschool Kameleon in Goirle en **Frank van Geet**, schoolleider Kindcentrum Reizenrijk in Diessen
- 17.45 – 18.30 uur: Interactieve afsluiting| In gesprek met de experts en collega schoolleiders
- 18.30 – 19.00 uur: Afsluiting met een hapje en drankje

**Onderwijsregio
Midden-Brabant**
Samen voor het beste onderwijs

Welkomstwoord

Sandra Beuving
Bestuurder Etuda

Onderwijsregio
Midden-Brabant

Samen voor het beste onderwijs

Inhoudelijke verdieping

Esther Klaster

Ebony Hodgson

Adviseurs regionale en bestuurlijke samenwerking
in het onderwijs (SvRK)

SVRK

Toekomstgericht organiseren

Onderwijsregio Midden Brabant

Ebony Hodgson | Esther Klaster

17 november 2025

svrk.nl

Toekomstgericht Organiseren: waarom?

- (Dreigend) lerarentekort is nooit dé drijfveer
 - Urgentieparadox

Toekomstgericht Organiseren: waarom?

Wat zijn motieven die vaak wél prikkelen?

- meerwaarde voor **de leerling en kwaliteit van onderwijs**
 - aansluiten bij de visie van de school, verrijking van de lessen
- adequaat antwoord voor **toenemende complexiteit en differentiatie**
 - bijv. door ontwikkelingen als inclusiever onderwijs en burgerschap
- bijdragen aan **werkgeluk**
 - taken verdeeld en er ruimte is om te doen wat de meeste energie geeft
 - doordat verantwoordelijkheden worden gedeeld en een toename van autonomie op de onderwijsprocessen.

Wat weten we uit onderzoek?

- Taakdifferentiatie kan bijdragen aan:
 - Meer **efficiëntie en specialisatie**
 - Minder **werkdruk** (mits goed afgestemd)
 - Meer **werkgeluk** door autonomie en erkenning.
- Inzet onderwijsassistenten verlaagt **werkdruk** door:
 - Ondersteuning bij begeleiding van leerlingen.
 - Overname van niet-lesgebonden taken.

*“Krimp is de aanleiding, maar de **kwaliteit van het onderwijs** is de drijfveer. De inzet is en blijft het geven van kwalitatief goed onderwijs. Of je kunt steeds meer gaan inkrimpen, of je gaat hierop anticiperen door te werken aan een nieuw systeem. Wij hebben gekozen voor het laatste.”*

Schoolleider – Basisschool Sint Anna, Vortum-Mullem

Uit: WUR en Tilburg Universiteit (2021): Anders organiseren in primair onderwijsteams: een zoektocht naar minder werkdruk en meer werkgeluk.

Ophalen

1. Wat doe je al in het kader van toekomstgericht organiseren en waar draagt dit aan bij? (bijv. werkgeluk, lerarentekort, hogere opbrengsten)?
2. Wat zou voor jouw school een belangrijke reden zijn om het onderwijs anders (toekomstgericht) te organiseren?

Scan de QR-code óf ga naar menti.com en vul de code 7427 6604 in

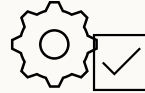
6 denkrichtingen Toekomstgericht Organiseren

Functiedifferentiatie

Samenwerking tussen leraren en onderwijsondersteuners.

1. Teams van leraren, onderwijsassistenten en lerarenondersteuners
2. Onderwijsassistenten worden ingezet als evenementencoördinator/extra begeleiding basisvakken.

Taakdifferentiatie

Taken verdeeld op basis van expertise.

1. Groepsbegeleiders gespecialiseerd in basisvaardigheden.
2. Inzet van vakleerkrachten Wetenschap & Technologie van ASML Junior Academy die 6x per jaar lessen verzorgt.

Groepsoverstijgend lesgeven

Onderwijs in units of leerpleinen.

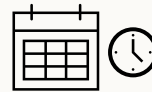
1. Units en heterogene stamgroepen.
Teams bestaan uit leraren, coaches en pedagogisch medewerkers.
2. Domeinen voor leeftijden 0–3, 3–6, 6–9 en 9–12 jaar. Multidisciplinair team per domein.

Samenwerking met de omgeving

Inzet van vakprofessionals en ouders.

1. Ouders verzorgen workshops, samenwerking met kinderopvang in een IKC.
2. Boswachter geeft gastles over de natuur, journalist geeft een workshop over artikelen schrijven.

Flexibilisering onderwijstijd

Aangepaste (flexibele) schooltijden.

1. 50 weken per jaar open, ouders kiezen zelf lesdagen en vakanties.
2. Meerdere in- en uitlooptmomenten.
3. Meerdere start- en eindtijden.

Gebruik van ICT

Digitaal en afstandsonderwijs.

1. Thuis en/of op school werken via een digitaal programma voor project/thematisch onderwijs begeleid door leraarondersteuner.
2. Videolessen (instructievideo's) opnemen.

Ophalen

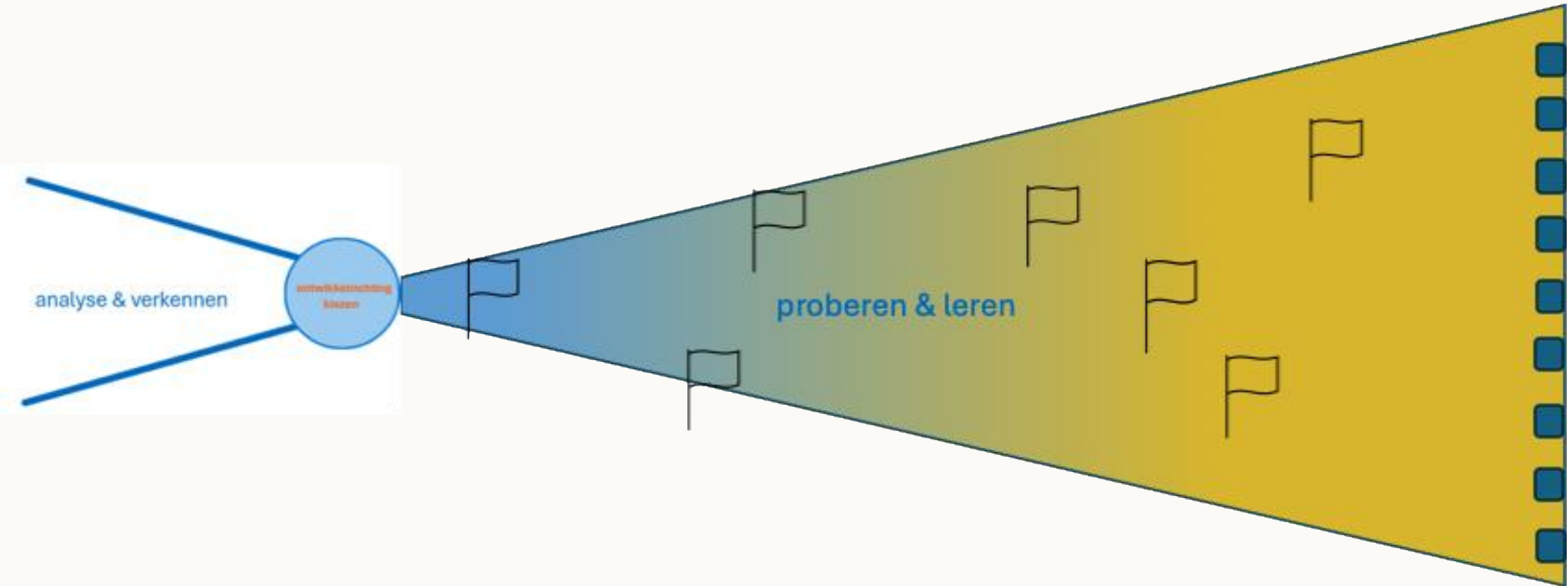
3. Welke variant/praktijkvoorbeeld zou je verder willen onderzoeken met je team? Waarom is deze kansrijk?

Scan de QR-code óf ga naar menti.com en vul de code 7427 6604 in

Hoe maak je de (volgende) stap?

Geen groots en meeslepend plan

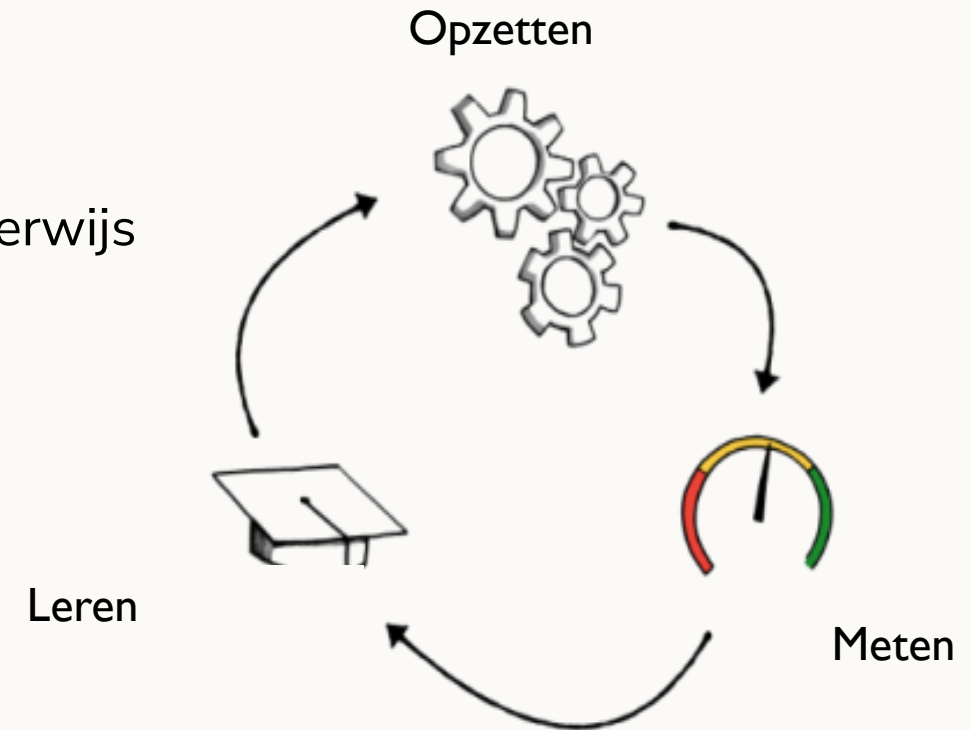
Welke vragen zijn helpend?

1. Drijfveren en motieven: wat moet het gaan opleveren en voor wie?
2. Leidende principes: welke uitgangspunten vinden we belangrijk?
3. Wat staat er nu al in het schoolplan dat hieraan kan bijdragen? Hoe kunnen we dit versterken/doorontwikkelen?
4. Afbakenen: wat willen we ontwikkelen/ uitproberen en wie doen er mee?
5. Proces: langs welke route? Wat zijn de eerste stappen? Wat hebben we hierbij nodig en van wie?

Succesfactoren bij een pilot

Houd het klein en eenvoudig, aan de slag en al doende leren

- Heldere doelstelling
- Focus
- Begint klein (risicobeheersing en uitvoerbaarheid)
- Sleutelfiguren aan de knoppen
- Directie ondersteunt
- Past binnen visie op onderwijs en op werken in het onderwijs
- Een kop en een staart
- Voldoende tijd om te ervaren en reflecteren
- Meten is weten én voelen
- Geen blauwdruk maar een leerproces
- Bevindingen worden breed gedeeld

De laatste 45 minuten: delen met elkaar

- Er hangen 6 vormen in de ruimte
 - Beschrijving
 - Praktijkervaring
- In gesprek
 - Wat spreekt aan of maakt nieuwsgierig en waarom?
 - Zijn jullie hier (op onderdelen) mee bezig? Wat zijn jullie ervaringen?
 - Waar zou je meer van willen weten?
 - Laat post-its achter met vragen, inzichten, oproepjes!

Onderwijsregio
Midden-Brabant

Samen voor het beste onderwijs

Praktijkvoorbeelden
uit de regio

Mariëlle van Oorschot
schoolleider Basisschool
Kameleon in Goirle

Frank van Geet
schoolleider Kindcentrum
Reizenrijk in Diessen

SLIM ORGANISEREN

Op weg naar een
toekomstbestendige
ontwikkelplek voor elk kind

etwda onderwijs
en opvang

17 NOV 2025

Ons vertrekpunt 2021

Verbreden en verrijken vanuit visie

etinda

Maatschappelijke opdracht

- ⌚ Optimale ontwikkelkansen
- ⌚ Toenemende complexiteit
- ⌚ Vraagstukken op kind- en maatschappelijk niveau

kamelot

Met als uitgangspunt

- ⌚ Elk kind is onderdeel van het geheel
- ⌚ Met het kind komt het gezin de school in
- ⌚ Elk kind is welkom
- ⌚ Diversiteit is de norm, collectiviteit de aanpak

En als ambitie

- ⌚ Een toekomstbestendige ontwikkelplaats met diversiteit als norm en collectiviteit als aanpak

etuda

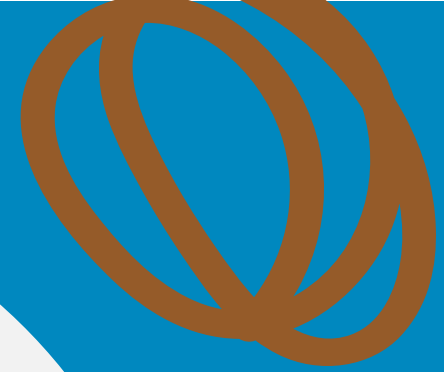
Wat er al was

- ① Samenwerking met de omgeving
- ① Warm pedagogisch klimaat
- ① Oog voor elk kind en elk gezin

etinda

Wat we zijn gaan ontwikkelen

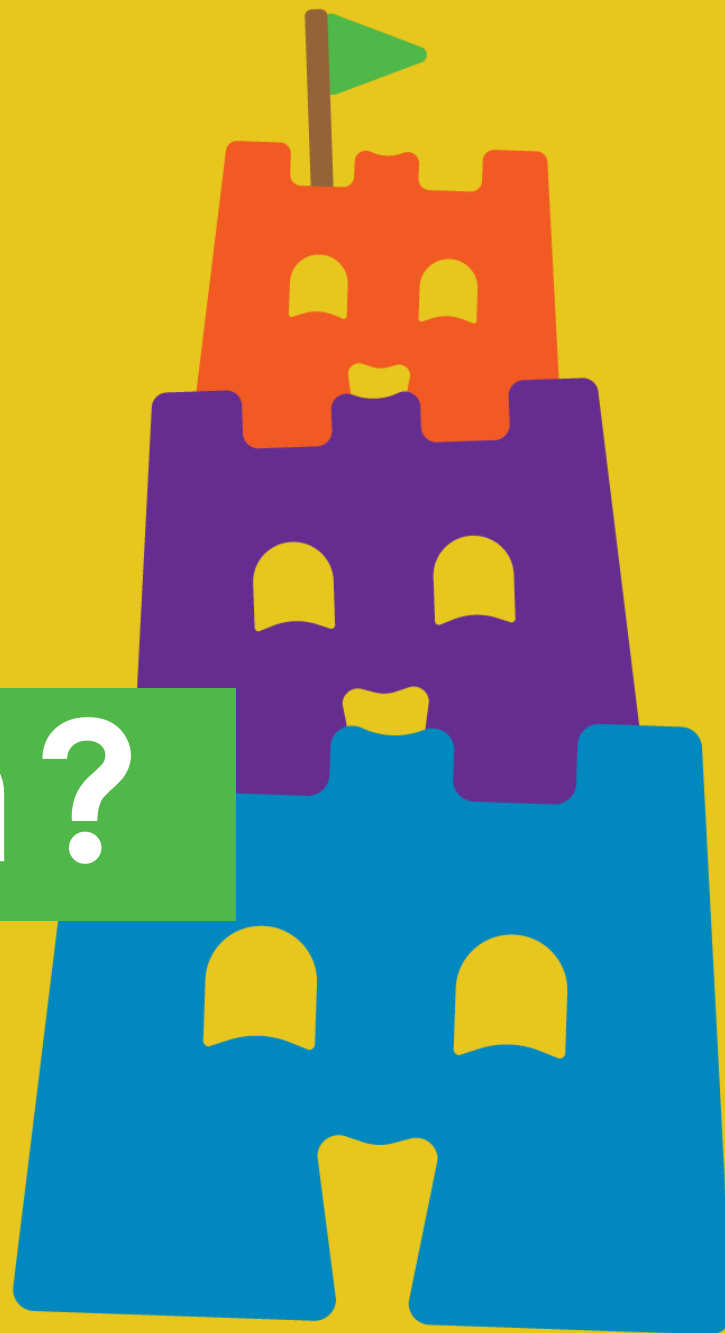

- ☐ Samenwerking met Humankind
- ☐ Rijke Schooldag : met omgeving, coordinator / ondersteuner
- ☐ Rekenlessen, inzet vrijwilligers
- ☐ Ontbijt: vanuit gelijke kansen
- ☐ Zomerschool
- ☐ Brugfunctionaris: samenwerking met welzijnswerk
- ☐ Subsidie school en omgeving:
 - ☐ samenwerking binnen de coalitie en binnen de gemeente;
 - ☐ zoeken naar andere manieren van organisatie. (bekende gezichten)
 - ☐ Inzet op expertise; zorgt voor werkgeluk
- ☐ Dit is : doen, durven, dromen, experimenteren, mislukken, ervaren, success hebben, vallen en opstaan

etuda

Vragen?

etuda

etuda onderwijs en opvang

Etuda Onderwijs en Opvang
Schoolstraat 38
5081 VH Hilvarenbeek
013 505 75 00

etuda.nl

KINDCENTRUM Reizenrijk

Presentatie
Leren Anders Organiseren

November 2025

etwda onderwijs
en opvang

Leren Anders Organiseren

September 2022 gestart met traject “Onderwijs Anders Organiseren”

Waarom Anders Organiseren?

Inspelen op de uiteenlopende behoeften van kinderen door:

- ① Meer efficiëntie en specialisatie
- ① Minder werkdruk (mits goed afgestemd)
- ① Meer werkgeluk

Leidende principes:

- ① Kleine instructiegroepen
- ① Differentiatie niet op niveau/ heterogene groepen
- ① Werkdruk verlagend
- ① Gedeelde verantwoordelijk
- ① Effectief inzetten van personeel

etuda

Leren Anders Organiseren

Fase 1: Richten

Fase 2: Inrichten

Fase 3: Verrichten

9 veldenmodel

GROEPERINGSVORMEN LEERLINGEN	ORGANISATIE VAN HET LEREN		
	In de ochtend wordt er aan de hand van methoden lesgegeven, in de middag wordt er groeps- overstijgend gewerkt	In de ochtend staan instructies centraal (m.b.v. methoden), in de middag wordt er groepsoverstijgend gewerkt	De leer- en ontwikkelingslijnen staan centraal
Werken in clusters van twee basisgroepen (groep 5 en groep 6 bij elkaar)	1	4	7
Werken in horizontale units (groep 5A / 5B / 5C)	2	5	8
Werken in verticale units (groep 1-4 / 5-8) (groep 1-3 / 4-6 / 7-8) (groep 1-2 / 3-5 / 6-8)	3	6	9

etinda

P E R S O N N E E L

- ① Leerkrachten van een bouw en leerkrachtondersteuner die aan de bouw gekoppeld zijn, hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor alle kinderen in die bouw.
- ① Leraarondersteuner wordt gekoppeld aan een bouw en begeleidt het zelfstandig (ver)werken tijdens het groepsoverstijgend werken.
- ① Eén leerkracht wordt door slim te organiseren vrij geroosterd bij het geven van de instructie.
- ① Een leerkracht wordt (op termijn) op expertise ingezet bij de instructie en bij SWU.

LEEROMGEVING

- ⌚ Afspraken over het werken in verschillende ruimtes:
 - ⌚ samenwerkplekken
 - ⌚ stiltewerkplekken
 - ⌚ instructieruimten

1-2 Speelwerktijd	
Wat ziet de meester/juf?	Wat hoort de meester/juf?
	
 Ik blijf in mijn eigen hoek.	 Ik praat met een groepjesstem.
 Ik blijf aan het werk.	
 Ik loop alleen wanneer dat nodig is.	

etuda

LEERINHOUD

- ① Korte effectieve instructies conform EDI-model
- ① Ondersteuning bij het zelfstandig werken en zelfstandig verwerken

ORGANISATIE/ LEIDERSCHAP

- ① Aanpassingen rooster, met schoolbreed dezelfde dagstructuur
- ① Gezamenlijke verantwoordelijkheid
- ① Gestructureerde overlegmomenten
- ① Verandering in professionele omgang met elkaar

etuda

Wat ging er anders in de praktijk?

- ① Groepsdoorbrekend werken binnen een cluster
- ① Andere overlegstructuur (klein en groot SWU)
- ① Doorgaande lijn in afspraken rondom zelfstandig (ver)werken en inzet ondersteunende middelen
- ① Gebruik van de leeromgeving
- ① Lesson study
- ① Schoolregels PBS parallel laten lopen

etuda

Leren Anders Organiseren

Zelfstandig werken

- ⌚ Planbord/ Taakbrief
- ⌚ Bordgebruik
- ⌚ Stoplicht
- ⌚ Vragenblokje
- ⌚ Tijdsinvestering:
 - ⌚ In groep 1-2 is dagelijks ruim de tijd ingedeeld voor het zelfstandig werken.
 - ⌚ Groep 3-4 bouwt minimaal 1 uur per week aan zelfstandig werken in.
 - ⌚ Groep 5-6: 1,5 uur per week
 - ⌚ Groep 7-8: 2 uur per week

etuda

Stip op de horizon

- ① Bij het aangeboden onderwijs wordt rekening gehouden met het eigen niveau, waarbij kinderen de juiste aandacht en het juiste aanbod krijgen.
- ① Onderwijzend personeel werkt nauw samen in het onderwijsaanbod en heeft een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor alle kinderen binnen een cluster.

Waar lopen we tegenaan?

- ⌚ Inzet van leraarondersteuners
- ⌚ Wisselen en gebruik van ruimtes
- ⌚ Ontbreken van direct overzicht op de ontwikkeling
- ⌚ Samenwerking tussen de clusters
- ⌚ Overgang van groep 2 naar cluster 3-4
- ⌚ Samenstelling instructiegroepen
- ⌚ Tijd voor verdiepende instructie
- ⌚ Je stamgroep minder zien

etuda

17.45-18.30

Interactieve afsluiting:

- In gesprek met de experts en collega schoolleiders

De laatste 45 minuten: delen met elkaar

- Er hangen 6 vormen in de ruimte
 - Beschrijving
 - Praktijkervaring
- In gesprek
 - Wat spreekt aan of maakt nieuwsgierig en waarom?
 - Zijn jullie hier (op onderdelen) mee bezig? Wat zijn jullie ervaringen?
 - Waar zou je meer van willen weten?
 - Laat post-its achter met vragen, inzichten, oproepjes!

Voorbeeld van de platen

○ Wat is het?

- Leraren werken samen met onderwijsondersteunend personeel zoals onderwijsassistenten, lerarenondersteuners en pedagogisch medewerkers.
- Taken worden verdeeld op basis van rol en expertise.

○ Voordelen/kansen

- Meer tijd voor leraren om zich te richten op kerntaken.
- Verlichting van werkdruk en verhoging van werkplezier.
- Positieve effecten op leerresultaten bij gerichte inzet.
- Meer inclusieve cultuur in de klas.

○ Risico's

- Kwaliteit van instructie door assistenten kan lager zijn dan die van leraren.
- Onduidelijke taakverdeling kan leiden tot inefficiëntie.
- Kans op afname van interactie tussen leraar en leerling.

○ Randvoorwaarden

- Heldere visie op inzet van ondersteuners.
- Duidelijke taakverdeling en afstemming.
- Scholing en professionalisering van ondersteuners.
- Structurele samenwerking en tijd voor overleg.

Praktijkvoorbeeld functiedifferentiatie

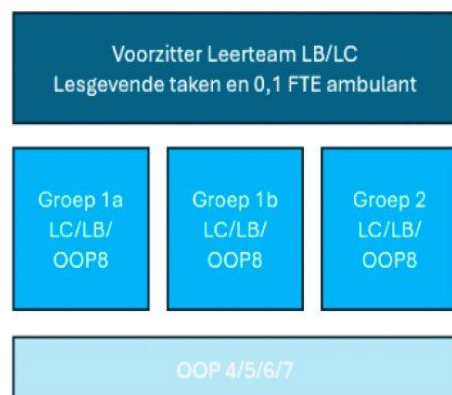
○ OBS Route 0513 (Heerenveen):

- Werkt met onderwijsteams van 4–6 leraren, ondersteund door onderwijsassistenten.
- Taken zijn verdeeld: leraren focussen op instructie, assistenten op begeleiding.

○ IKEC De Waterlelie (Leidschendam):

- Werken in leerteams met toezichthouders. LC-leerkracht is verantwoordelijk als toezichthouder voor de onderwijsinhoud.

Leerteam OB

Leerteam Instr/MB/TB/BB

Voorzitter van het leerteam (LB/LC):

- Heeft de rol van toezichthouder op de onderwijsinhoud binnen het leerteam, is verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs.

Bouwcoördinatoren (LC)

- Zij zorgen voor afstemming en coördinatie binnen hun bouw.

Kwaliteitscoördinator (LC)

- Bewaken de kwaliteitsnormen en ondersteunen het leerteam bij didactische en pedagogische keuzes.

Schoolopleider (taak MT)

- Ondersteunt het team in professionele ontwikkeling en opleidingsvraagstukken.

Leerteam (LC/LB/OOP8)

- Elk leerteam bestaat uit meerdere professionals (leerkrachten, OOP-medewerkers).

Kansen bieden aan OA's die zich willen doorontwikkelen naar leerkrachten. OOP'ers staan voor de klas en voeren lesgevende taken uit binnen het leerteam (zaakvakken). Begeleiden kleine groepjes leerlingen bij herhalingslessen of extra oefening.

IKEC De Waterlelie- Leidschendam

Onderwijsregio
Midden-Brabant

Samen voor het beste onderwijs

**Tot slot:
Tegemoetkoming voor het
experimenteren met
toekomstbestendig onderwijs**

- [Voorwaarden en aanmeldprocedure](#)

Dank voor jullie
komst en inbreng!